

Đề bài

Trình bày bước ngoặt
cuộc đời nhân vật Mị
trong truyện ngắn

Vợ chồng A Phủ
của Tô Hoài.

Bài làm

Vợ chồng A Phủ (Tô Hoài) là tác phẩm xuất sắc của văn xuôi kháng chiến chống Pháp, tạo xúc động cho người đọc về số phận của Mị – con dâu gạt nợ nhà thống lý Pá Tra. Truyện giàu giá trị tạo hình và tinh tế trong sử dụng ngôn ngữ. Nét đặc sắc của truyện không chỉ tập trung trong không gian mùa xuân Hồng Ngài, nhà văn đã tập trung vào tiếng sáo như phản chiếu sức sống tiềm tàng của nhân vật Mị, mà còn thể hiện đặc sắc trong đêm cắt dây trói cứu A Phủ. Bảy đoạn văn đặc tả không gian tương phản sáng – tối thể hiện sâu sắc bước ngoặt cuộc đời Mị.

Bắt đầu truyện là những đêm mùa đông trên núi cao dài và buồn. Bóng đêm dày đặc ám ảnh cuộc đời Mị. Nỗi buồn thân phận còn xuất hiện khi A Phủ đang bị trói đứng chờ chết ở cái cọc do anh tự đóng xuống. Dầu cho hàng đêm Mị ra ngồi sưởi lửa thì cũng không thể xua tan đi giá rét và đóng băng trong tâm hồn cô.

Ngọn lửa sưởi bùng lên cũng là lúc A Phủ lại mở mắt, thế nhưng Mị vẫn ngồi thản nhiên thổi lửa, hơ tay. Nếu A Phủ là cái xác chết đứng đấy, cũng thế thôi, Mị vẫn trở dậy, vẫn sưởi, đêm ngày với ngọn lửa. Ngôn ngữ lột tả tận cùng hình ảnh một người vô cảm, hành động theo thói quen. Trong nỗi đau của mình, Mị không để ý đến nghịch cảnh của người khác, và lại những cảnh này đã khá quen thuộc ở nhà thống lý. Lửa sáng mà lòng tối, cho đến cái đêm quyết định...

Ngọn lửa bùng sáng lên cũng là lúc Mị nhận ra dòng nước mắt lấp lánh bò xuống hai hõm má đã xám đen lại của A Phủ – nỗi uất ức của một người sắp chết trong tuyệt vọng. Đó là lúc Mị nhớ lại cảnh mình từng bị trói, nhớ đến người đàn bà bị trói đến chết ở cái nhà này. Những suy nghĩ ấy mới chỉ là dấu hiệu của lòng thương cảm mà chưa hắt bỏ được cái bóng ám ảnh của những con ma nhà thống lý – định mệnh sẽ trói buộc Mị đến chết. Lửa bập bùng soi những ý nghĩ phảng phất của Mị.

Rồi đám than đã vạc hẵn lửa, cũng là thời khắc Mị nhớ lại đời mình. Ngọn lửa sức sống tiềm tàng như than hồng trong tro đã giúp cô vượt lên nỗi sợ hãi, hình thành ý định giải cứu A Phủ – dầu phải trói thay chết trên cái cọc ấy làm sao Mị không thấy sợ. Hành động cởi trói cho A phủ như là hệ quả tất yếu của tình thương, sự bừng sáng của nhận thức, đồng cảm. Nhưng kết thúc hành động ấy, Mị vẫn chưa cắt sợi dây trói vô hình buộc chặt đời mình với nhà thống lý. Nhà văn kết thúc hành động Mị cởi trói cho A Phủ bằng hình ảnh hốt hoảng của Mị: Mị đứng lặng trong bóng tối.

Sau đó, nhà văn đảo trật tự câu tả ở đoạn sau: Rồi Mị cũng vụt chạy ra. Trời tối lắm. Nhưng Mị vẫn băng đi. Đây mới là thời điểm Mị cắt sợi dây trói vô hình, tự giải thoát khỏi cảnh nô lệ. Hành động ấy là ánh sáng vượt qua bóng tối dày đặc của không gian, khẳng định khát vọng sống, khát vọng tự do mãnh liệt của nhân vật Mị. Một con đường mới mở ra trước mắt cho hai con người đau khổ.